

หลักสูตรการเพาะปลูกพืชสมุนไพรประจำบ้าน จำนวน 10 ชั่วโมง ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอลานกระบือ

ความเป็นมา

“พืชสมุนไพร” เป็นผลผลิตจากธรรมชาติที่มนุษย์รู้จักนำมาใช้เป็นประโยชน์ เพื่อการรักษาโรคภัยไข้เจ็บ ตั้งแต่โบราณกาลแล้วสามารถรักษาโรคบางชนิดได้โดยไม่ต้องใช้ยาแผนปัจจุบัน ซึ่งบางชนิดอาจมีราคาแพง และต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก อีกทั้งยังอาจหาซื้อได้ยากในท้องถิ่นซึ่งแตกต่างจากสมุนไพรนั้นสามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น เพราะส่วนใหญ่ได้จากพืชซึ่งมีอยู่ทั่วไปทั้งในเมืองและชนบทใช้เป็นยาบำรุงรักษาให้ร่างกายมีสุขภาพแข็งแรงใช้เป็นยาฆ่าแมลงในสวนผัก ใช้ปรุงแต่ง กลิ่น สี รส ของอาหาร เป็นการอนุรักษ์มรดกไทยให้ประชาชนในแต่ละท้องถิ่น รู้จักช่วยตนเองในการนำพืชสมุนไพรในท้องถิ่นของตนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ตามแบบแผนโบราณ ทำให้คนเห็นคุณค่าและกลับมาดำเนินชีวิตใกล้ชิดธรรมชาติยิ่งขึ้น ทำให้เกิดความภูมิใจในวัฒนธรรมและคุณค่าของความเป็นไทย พืชสมุนไพรไทยบางชนิดสามารถปลูกไว้ใช้เป็นอาหารและใช้เป็นยาบรรเทารักษาอาการเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างปวดศีรษะ ปวดท้อง เจ็บคอ ไอ น้ำร้อนลวก มดกัด ยุงกัด ท้องเสีย ท้องอืด ฯลฯ หลายคนมักจะเลือกใช้ยาแผนปัจจุบัน โดยคิดว่าเป็นวิธีที่รวดเร็วทันใจดี แต่ลองชะเง้อมองซิว่า รอบ ๆ บ้านมีพืชสมุนไพรไทยอะไรปลูกอยู่หรือเปล่า เพราะพืชสมุนไพรเหล่านี้สามารถนำมาใช้รักษาอาการเล็ก ๆ น้อย ๆ เหล่านี้ ได้ผลชะงัดนักแล แถมบางชนิดยังสามารถบรรเทาอาการโรคได้ด้วย

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอลานกระบือ จึงได้พัฒนาหลักสูตรการเพาะปลูกพืชสมุนไพรประจำบ้าน จำนวน 10 ชั่วโมง เพื่อใช้จัดกิจกรรมพัฒนาความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพให้กับผู้ที่สนใจ ได้นำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต หรือนำไปประกอบอาชีพ สร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ผู้รู้หรือภูมิปัญญาในท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมเป็นวิทยากรจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมให้หน่วยงานภาคีเครือข่ายบูรณาการความร่วมมือจัดกิจกรรมกับสถานศึกษา
2. เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมให้ผู้ด้อย พลาด ขาดโอกาสให้ได้รับการพัฒนาสมรรถนะและทักษะในการประกอบอาชีพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้ ตลอดจนนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต
3. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้ผ่านการฝึกอาชีพได้รับความรู้นำไปประกอบอาชีพ สร้างอาชีพ พัฒนาอาชีพเพิ่มรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างมูลค่าเพิ่ม และพัฒนาสู่วิสาหกิจชุมชน

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพืชสมุนไพร สรรพคุณทางยา และวิธีการเพาะปลูกพืชสมุนไพรประจำบ้าน 10 ชนิด
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการดำรงชีวิต หรือประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว

กลุ่มเป้าหมาย ประชาชนทั่วไป

1. ประชาชนทุกช่วงวัย กลุ่มวัยแรงงาน กลุ่มผู้พิการ หรือกลุ่มเป้าหมายตามนโยบายของรัฐบาล เช่น กลุ่มเยาวชนนอกระบบ กลุ่มเป้าหมายในเรือนจำ ทหารกองประจำการ และผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ฯลฯ
2. ผู้ที่ไม่มีอาชีพ ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ

ระยะเวลา

จำนวน 10 ชั่วโมง

1. ภาคทฤษฎี 2 ชั่วโมง
2. ภาคปฏิบัติ 8 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตรการเพาะปลูกพืชสมุนไพรประจำบ้าน จำนวน 10 ชั่วโมง

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพืชสมุนไพร	1. บอกสรรพคุณและประโยชน์ของการเพาะปลูกพืชสมุนไพรได้ 2. อธิบายวิธีการปลูกพืชสมุนไพรแต่ละวิธีได้	1. สรรพคุณและประโยชน์ของการเพาะปลูกพืชสมุนไพร 10 ชนิด ได้แก่ - กระเพราแดง - ชิง - ตะไคร้ - ข่าพลู - บัวบก - ฟ้าทะลายโจร - มะกรูด - มะระขี้นก - ว่านหางจระเข้ - สะระแหน่ 2. วิธีการเพาะปลูกพืช 3 วิธี คือ 2.1 การปลูกด้วยการเพาะเมล็ด 2.2 การปลูกโดยวิธีการย้ายกล้า 2.3 การปลูกโดยอาศัยส่วนต่าง ๆ ของต้น	1. วิทยากรให้ความรู้เรื่องพืชสมุนไพรไทย ประวัติความเป็นมา สรรพคุณ และประโยชน์ของการปลูกพืชสมุนไพร 2. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และสื่อมัลติมีเดียต่าง ๆ 3. จัดให้ผู้เรียนสำรวจพืชสมุนไพรที่มีในชุมชน และจัดเก็บตัวอย่าง 4. จัดให้ผู้เรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นเรื่องสรรพคุณและประโยชน์ของพืชสมุนไพรร่วมกัน	1 ชั่วโมง	2 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตรการเพาะปลูกพืชสมุนไพรประจำบ้าน จำนวน 10 ชั่วโมง

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
2	การเพาะปลูกพืชสมุนไพร	1. บอกการเตรียมวัสดุและอุปกรณ์การเพาะปลูกพืชสมุนไพรได้ 2. สามารถอธิบายและแสดงวิธีการเพาะปลูกพืชสมุนไพรได้ 3. สามารถอธิบายวิธีการดูแลพืชสมุนไพรได้ 4. บอกวิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิตและการจำหน่ายได้	1. วัสดุและอุปกรณ์การเพาะปลูกพืชสมุนไพร 2. วิธีการเพาะปลูกพืช 3 วิธี 2.1 การปลูกด้วยการเพาะเมล็ด 2.2 การเพาะปลูกโดยวิธีการย้ายกล้า 2.3 การเพาะปลูกโดยอาศัยส่วนต่างๆ ของต้นพืชสมุนไพร 3. การดูแลพืชสมุนไพร 4. การเก็บเกี่ยวผลผลิตและการจำหน่าย	1. วิทยากรบรรยายและสาธิตการเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์การเพาะปลูกพืชสมุนไพร 2. วิทยากรสาธิตจัดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการเพาะปลูกพืชสมุนไพร 3 วิธี 3. วิทยากรและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายวิธีการดูแลพืชสมุนไพร วิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิต และการจำหน่าย 4. ประเมินผลการฝึกทักษะ	1 ชั่วโมง	6 ชั่วโมง

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. วิทยากร/ ผู้มีความรู้และประสบการณ์
2. เอกสาร แผ่นพับประกอบการเรียนรู้
3. สื่อมัลติมีเดีย/ อินเทอร์เน็ตในเว็บไซต์ต่าง ๆ
4. แหล่งเรียนรู้/ สถานประกอบการ

การวัดผลและประเมินผล

1. การประเมินความรู้ระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
2. การประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานตามโครงสร้างหลักสูตร

เกณฑ์การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

เอกสารหลักฐานการศึกษา

1. หลักฐานการประเมินผล
2. วุฒิบัตรออกโดยสถานศึกษา
3. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร

การเทียบโอน